

Lätt att göra rätt
– förhindra smitta på bästa sätt

Lätt att göra rätt

- förhindra smitta på bästa sätt

Alla människor är bärare av mikroorganismer. I vårdmiljö möts många människor, vilket innebär en ökad risk för smittspridning. Patienter¹ har dessutom på grund av sjukdom, behandling eller ålder ofta en ökad mottaglighet för infektioner. Patienter nyttjar olika vårdformer; primärvård, sjukhus samt kommunal vård- och omsorg. Vi ska erbjuda dem en säker vård av god kvalitet oavsett var de befinner sig.

Med vårdrelaterade infektioner menas infektioner som drabbar patienter eller personal i samband med vård, undersökning eller behandling. Dessa medför mycket lidande för de drabbade och deras anhöriga. Varje år avlider patienter i Sverige som en direkt eller indirekt följd av en vårdrelaterad infektion.

¹Med patient avses i denna text vårdtagare, brukare, klient, kund.

Den absolut viktigaste åtgärden för att minska förekomsten av vårdrelaterade infektioner och förhindra smittspridning inom vården är att följa basala hygienrutiner. Dessa skall tillämpas av all vård- och omsorgspersonal i alla vård- och undersökningssituationer.

Personal behöver också ha tillgång till utrustning och lokaler som stödjer rätt beteende inklusive goda hygienrutiner.

Miljö och utrustning ska skötas med fullgod städning, desinfektion och underhåll.

Vård av god hygienisk standard är patientens rättighet. God personlig hygien och tillämpning av basala hygienrutiner är vårdpersonalens skyldighet. Följ råden i häftet och det blir lätt att göra rätt!

Vårdhygien Skaraborg

I hemsjukvården ger vi vård och behandlingar i hemmen. För att ge en god och säker vård med att förhindra smittspridning så finns det handsprit, handskar och skyddsförkläden hemma hos patienterna. Jag, som sjuksköterska, ser mig som en förebild att föregå med gott exempel när jag gör hembesök för såromläggningar m.m.

Jag arbetar ständigt med hygienfrågor i kommunen och varje nyanställd får utbildning i basala hygienrutiner.

*Christin Gerhardsson, leg. sjuksköterska,
Hjo kommun*

Smycken och armbandsur m.m.

Händer och underarmar ska vara fria från armbandsur, smycken, bandage, förband, stödskenor eller motsvarande. De samlar mikroorganismer och hindrar en effektiv handdesinfektion.

Halsband, örhängen eller smycken i piercade hål kan användas om de inte hänger ner i arbetsfältet. Piercing utgör ingen påvisad smittorisk om piercing-hålet är läkt och utan infektion.

Naglar

Naglar ska vara kortklippta och omålade. Konstgjorda eller uppbyggda naglar är inte tillåtet.

Hår

Långt hår och skägg ska fästas upp så att det inte faller ner i arbetsfältet. Nedhängade delar av huvudduk/slöja ska vara instoppad under arbetsklädseln.

På vissa arbetsplatser krävs det att personalen bär hårskydd.

I mitt arbete på infektionskliniken hanterar jag dagligen patienter med svåra infektioner. Det är alltid tragiskt när människor blir sjuka men än mer tragiskt när det handlar om infektioner som de förvärvat i vården. Likaväl som jag tycker det är viktigt att ställa rätt diagnos och ge korrekt behandling till mina patienter tycker jag det är viktigt att de slipper undvikbara infektioner under vårdtiden.

Att ha bra rutiner och god följsamhet är kännetecknande för en framgångsrik verksamhet. Att följa basala hygienrutiner är för mig så normalt att jag inte kan förstå att de inte alltid följs. Det skyddar även mig själv och mina arbetskamrater från att bli sjuka.

*Kenny Brandström, specialistläkare,
Infektionskliniken, Skaraborgs Sjukhus*

*I Kommunal hälso- och sjukvård är
basala hygienrutiner en självklar
vardag.*

*På grund av resistenta bakterier har
basala hygienrutiner lyfts fram mer
och både personal och patienter har
lättare att förstå vikten av dessa.*

*Angelica Niklasson, leg. sjuksköterska,
Töreboda kommun*

Arbetskläder

Arbetskläderna ska vara kortärmade (sluta ovanför armbågen) vid patientnära vårdarbete för att möjliggöra en korrekt handdesinfektion, men även för att minska risken för smittspridning via kläder.

Patientnära arbete innebär arbete när patienten undersöks, behandlas eller vårdas samt arbete med produkter eller utrustning som ska eller har använts i samband med vård.

Dagliga klädbyten

Arbetskläderna ska bytas dagligen eller oftare om den förorenats med kroppsvätskor eller annat biologiskt material.

Om exempelvis värmeväst används i patientnära vårdarbete gäller samma rutiner som för övrig arbetsklädsel.

Lika viktigt som det är att bemöta en patient med stor respekt är det att använda sig av basala hygienrutiner.

För att lära mig mer valde jag att bli hygienombud. Nu kan jag med större säkerhet och ökad kunskap ge en säker vård och minska risken för smittspridning.

Som hygienombud kan jag också fungera som en länk mellan vårdhygien och mina kollegor.

*Susanne Fredriksson, barnmorska,
Guldvingens vårdcentral, Lidköping*

Vi vill göra allt vi kan för att förhindra smittspridning. För oss är det självklart att använda kortärmat och sprita händerna innan patientkontakt. Patienter som får hjälp av oss från Arbetsterapi/Fysioterapi ska kunna känna sig trygga i det avseendet.

Vi har rutiner på vår enhet för god handhygien. Varje gång man går genom dörröppningen till ett behandlingsrum eller till gymnastiksalen ska händerna desinfekteras, detta gäller både personal och patienter.

*Eva Lindlöf sjukgymnastassistent och Gun Stenbäck sjukgymnast
Arbetsterapi/fysioterapi, Skaraborgs Sjukhus Lidköping*

Handdesinfektion

Handdesinfektion med alkoholbaserat handdesinfektionsmedel är en snabb och effektiv metod för att uppnå bakteriereduktion och bryta smittväg via händerna. Handdesinfektion utförs före och efter alla vårdmoment samt före rent och efter orent arbete.

- Kupa handen och fyll den med handdesinfektionsmedel, 2-4 ml beroende på händernas storlek.
- Gnid in medlet överallt på händerna. Avsluta med underarmarna.
- Fortsätt gnida tills huden känns torr, då har full effekt uppnåtts.

Handtvätt

Tvätta händerna med flytande tvål och vatten

- om händerna känns eller är synligt smutsiga.
- efter kontakt med patient som har kräkning eller diarré.
- om händerna blivit nedsmutsade med kroppsvätskor.

Händerna ska därefter torkas torra med engångshanddukar. Efterföljs av handdesinfektion.

Jag vill att ni är rädda om mig så att jag inte blir smittad i vården.

Otto Smidemark, 11 år

Vi har känt oss trygga i vården och vill fortsätta att känna på det sättet.

Vår Otto är infektionskänslig så vi förutsätter att all vårdpersonal som träffar Otto spritar sina händer för att skydda honom. Att ni inte använder långa naglar, lösnaglar eller nagellack.

Vi vill också att rummen där han vårdas ska vara rena och fräscha.

Vi litar på att ni skyddar vår son på bästa sätt.

Åsa och Jonny, Ottos föräldrar

Plastförkläde ska användas

- för att skydda arbetsdräkten vid risk för stänk och kontakt med kroppsvätskor eller annat biologiskt material.
- vid direktkontakt med patient eller patientens säng.
- vid hantering av förorenade föremål.
- som engångsförkläde och bytas mellan varje patient.

Handskar

- ska användas vid risk för kontakt med kroppsvätskor eller annat biologiskt material.
- är för engångsbruk och kastas direkt efter användning.
- ska bytas mellan olika vårdmoment för att undvika smittspridning. Berör inte omväxlande smutsigt och rent med samma handskar.
- blir förorenade vid vårdarbete och sprider mikroorganismer på samma sätt som en smutsig hand.
- påverkas av kemikalier och ska därför inte spritdesinfekteras och återanvändas.

Stänkskydd

Visir eller skyddsglasögon och vätsketätt munskydd ska användas då risk för stänk mot ansikte finns.

”Vi är noga med att använda arbetskläder med kort ärm, handsprit, handskar, plastförkläde och ytdesinfektion. Basala hygienrutiner är viktigare än någonsin inom all vård och omsorg

Marita Calmestrand, Undersköterska,
Guldvingens vårdcentral, Lidköping

Vårdhygien – ett stöd i arbetet

Målet för vårdhygiens verksamhet är att förebygga uppkomst och spridning av vårdrelaterade infektioner.

Vi har en rådgivande funktion och bland våra huvudsakliga uppgifter ingår det att:

- övervaka resistensläget.
- medverka vid utredning i samband med vårdrelaterade infektioner.
- kartlägga infektionsutbrott och handlägga åtgärder som hejdar och begränsar utbrottet.
- utveckla och följa upp vådrutiner.
- medverka i utvecklings- och kvalitetssäkringsarbete där vårdhygienisk kompetens behövs.
- utbilda och informera.
- vara rådgivande i samband med bygg- och inköpsärenden.
- ge råd i vårdhygieniska frågor.

För att bedriva en säker vård krävs det bl.a. att hygienarbetet sätts i fokus. Man ska arbeta på ett infektionsförebyggande sätt och förhindra smittspridning inom vård och omsorg.

För att stärka detta arbete finns det hygienombud på de flesta enheter. Hygienombudet är en nyckelperson och vårdhygiens förlängda arm i det praktiska omvårdnadsarbetet.

Kontakta din enhets hygienombud eller oss på vårdhygien om du behöver råd och stöd i hygienfrågor.
Vårdhygien direkt, tfn. 0500-43 20 84.

Länkar:

Vårdhygiens hemsida

www.vgregion.se/Skaraborgs-sjukhus/Skaraborgs-sjukhus/Hemsidor-SkaS/Vardhygien

Socialstyrelsens föreskrifter om basal hygien i vård och omsorg
www.socialstyrelsen.se

Vårdhandboken

www.vardhandboken.se

Folkhälsomyndigheten

www.folkhalsomyndigheten.se

STRAMA

www.strama.se

Produktion	Kommunikationsenheten, SkaS
Faktainnehåll	Vårdhygien Skaraborg
Tryckeri	Cela-Grafiska AB, Vänersborg
Tryckt	Juni 2015

Vårdhygien • Skaraborgs Sjukhus
541 85 Skövde • 0500-43 20 84